

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Oratio Xerxis DeBello Graecis Inferendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

CHARACTERES CIVILIS ELOQVENS TIAE.

LIBER DECIMVSTERTIVS.

In quo generis deliberativi, & iudicialis exempla.

EX ANTIQVVS AVCTORIBVS;
Græcis, & Latinis: Cum notis.

LIBRI IN STETVTVM.

INSTITVTI hoc libro caracte- rationes, quarum œconomiam, & artificium
rem illius civilis eloquentiæ, paucis digessi, quò nostra discantibus opera
non quidem ambitioso tractu gratior, atque utilior foret. Si quis autem
fluentis, sed ponderosis senti- plura desideret, ipsos auctores, quos indico,
tibus collectæ, vno aspectu ocu- adire poterit; non mei fuit instituti omnia
lis subijcere. Congessi igitur in colligere, quod & à plerisque factum video,
fasciculum breues, aliquot, ex Herodoto, sed quæ illustriora dumtaxat viderentur, in-
Thucidide, Xenophonte, Herodiano, Salustio, terpretari, atque ad conformationem eloquẽ-
Liuio, Curtio, Tacito, & cæteris nobiles o- tiæ proponere.

ORATIO XERXIS DE BELLO GRAE- CIS INFERENDO.

Inuenti tota continetur duobus argumentis, de vindicandâ iniuria, & gloria
amplificanda.

Dispositio nonnihil fluctuat intercisa repetitionibus. Elocutio simplex, & candida, non
tamen sine verbis Byssinis.

AΝδρες Πέρσαι, οὗτ' ἄνους κατηγοροῦ-
μαι νόμου τ' ἐν ἡμῖν τιθεῖς, παρα-

Viri Persæ, equidem ego non ero huius Ex Herod.
instituti author, sed ab alijs traditi imi- l. 7. edit.
tator. Nam, quemadmodum à maioribus H. Steph.
M m n n 3 nati

διεξιμύρος τέ αὐδ' ἰχθῆμαι, ὡς γὰρ ἐγὼ
 πιυθάνομαι ἢ προσευτέρωμ, οὐδ' αὐτὰρ ἡ
 ζεμήσαμεν, ἐπεὶ τε παρελάβομεν τὴν ἡγε-
 μονίαν τὴν ἢ παρὰ τῶν μὴ ὡμ, κύρα χε-
 λόντ' ἄστυα γα. ἀλλὰ θεός τε οὕτως ἀγεί, Maimon
gloria cal-
cat vinnia
 αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπρωσι συμπερέτα ἐπὶ
 τὸ ἀμεινμ, τὰ μὲν τοι κδρός τε χ' χ' αὐμδόςης,
 πατήρ τε ἐμός Δαρρεῖ' ἠατεργάσαντο, χ'
 προσκτῆσαντο ἐθία, ὅπτα μέγιστοι εὐδ' κ
 ἀνίς λέγοι, ἐγὼ ἢ, ἐπεὶ τε παρελάβον ἢ δρό-
 νομ, τὴν ἐφρονίζονδ' οὐκ μὴ λείφωμαι τῶμ
 πρότερον γνομένωμ ὅτι τιμῆ τῆδε, μηδὲ ἐ-
 λάσσω προσκτῆσωμαι δύναμιν πέτρησι.
 φροντίζω ἢ εὐρίσχω, ἀμα μὲν κδδ' ἢ μῆμ
 τε προσγινόμωμ, χ' ἄρην τε τ' ἰν' ἐκτῆμεθα
 οὐκ ἐλάσσω, οὐδὲ φουλοτέρωμ, παμφορα-
 τέρωμ δέ. ἀμα ἢ τιμαρίωμ τε χ' τίσιν γνο-
 μένωμ. διὸ ὑμέας ἐγὼ σινέλεξα ἵνα τὸ νοεῖ
 πρῆσιν ὑπερθέωμαι ὑμῶμ. μέλλω ζεῦξας τὸμ
 Ἑλλῆσποντομ, ἔλπ' ἔρατὸν διὰ τ' Εὐρώπης
 ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθηναιῶμ τιμαρῆσσω-
 μα, ὅσα δὴ πεπονήσασιν Πέροσα, τε καὶ πα-
 τέρα τ' ἐμόμ. ὄρατε μὲν νδν, χ' πατέρα τ' ἐμόν
 Δαρρεῖν ἰθύνοντα στρατεύομαι ἐπὶ τοὺς ἀνδρας
 τῆδε. ἀλλ' ὁ μὲρ τοτελεύηκε, χ' οὐκ ἔβ-
 γένητο ἀπὸ λικωρῆσσωμ. ἐγὼ ἢ ὑπερ τε
 ἔκείνμ, καὶ τῶν ἄλλων Περσῶν οὐ πρότερομ
 παύσσωμ, πρὶν ἢ ἔλω τε χ' πυρῶσω τὰς Ἀ-
 θήνας. οἷγε ἐμὲ χ' πατέρα τ' ἐμόν ὑπερῶμ
 ἀδικα ποιοῦντες, πρῶτα ἢ ἐς Σάρδις ἐλθόν-
 τες ἀμα Ἀριστογόρη τῶ Μιλησίω, δέλω ἢ ἡ-
 μετέρω ἀπαιχόμενοι, σὶν ἄρσαν τὰ ἢ ἄλσεια
 χ' τὰ ἱρά. δεύτερα ἢ ὑμέας οἶα ἔρξαν ἐς τὴν
 σφετέρωμ ἀποθανίας, ὅτε Δάρις τε χ' Ἀρτα-
 φέρνης ἐστρατήγεωμ. τὰ ἔπρωσθεμ πάντες.
 τῶν μὲν τοι εἶνεχα ἂν ἄρτημα ἐπ' αὐτοὺς
 στρατεύομαι ἀγαθὰ ἢ ὅτι αὐτοῖσι τόσα ἢ εὐ-
 ρίσχω ἀναλοηζόμενοι, εἰ τῆδε τε χ' τοὺς
 πῶτοισι πλησιοχώρως χαλασφόμεθα, ὅτι πέ-
 λοι' τῶ φρυγῶμ νέμονται χ' ἄρην. γῆν τε
 τὴν Περσῶμ ἀποδέρωμ τῶ Διὸς ἀδερῶ ὁ
 μῆρ ἐσσωμ. ὡ γὰρ δὴ χ' ἄρην γε οὐδε μὴν χ' ἄ-
 σάφεται ὁ ἡλι' ὁ μῆρον ἐσσαν τῆ ἡμετέρη,

natu accipio, ex quo imperium hoc à Medis
 eripuimus. Astyage per Cyrum amoto,
 nunquam conquieuius, sed ita Deus nos ag-
 git, & multa nobis sibi obsequentibus in me-
 lius confert. Atque in ea quidem, quæ Cyrus, Maimon
gloria cal-
cat vinnia
 Cambysesque ac pater meus fecere, quas
 gentes imperio addidere, non attinet referre
 apud probe scientes: ego autem posteaquã
 hanc sedem accepi, dedi operam ne ab ijs,
 qui hoc honore sunt functi, degenerarem,
 neve minus potentia Persis acquirerẽ. Quod
 animo versans, inuenio nobis accessurum
 gloriam pariter, ac honorem, & regionem, ne-
 que inferiorem, neque deteriorẽ ea, quã re-
 cuperauimus, sed feraciorem, vñã cum vli-
 one iniuriæ, atque vindicta. Ideoque nunc ego
 vos contraxi, vt id quod agere constitui, vobis
 exponerem. Constituo, iuncto Hellespon-
 to copias per Europam traducere in Graciam,
 vt Atheniensium vlciscar iniurias, quas cum
 Persis alijs, tum patri meo intulere. Norãtis
 autem, & Darium aduersus hos viros bellum
 mouere destinasse: Verum ei morte praueto,
 non contigit, vt illos vlciferetur. Ego verò o-
 ius vicem, aliorumque Persarum vlciscens,
 non prius desinam, quã expugnauero, in-
 cenderoque Athenas: cuius ciues, & me, & pa-
 trem meum priores iniuria affecerunt: primũ
 quum Sardis vñã cum Aristagora Mileho ser-
 uo nostro venientes cremauerunt, lucosque,
 ac delubra: deinde in vos quid fecerint, tenã
 suam ingressos, quum Datis, & Artaphernes Datis
 duces fuere, omnes scitis. Harum gratia reũ
 irritor ad inferendum eis bellum: quos, atque
 ipsorum finitimos, regionem Pelopis Phry-
 gis incolentes, si in potestatem redegerimus,
 tot bona futura esse ratiocinando comperio.
 Terram Persidem ætheri Iouis conterminam Pisip
 reddemus. Nullam enim regionem spectabit
 sol finitimam nostrã, sed ego omnem permẽ-
 sus Europam, vñã vobiscum cunctas regiones
 in vnã redigam. Nam ita rem habere au-
 dio, nullã reliquam esse hominum, neque
 ciuitatem, neque gentem, quã nobiscum di-
 micare possit. Ita subactis ijs, quos dixi, & qui
 nos lacessuerunt, iugum seruire sustinebunt.
 In quo si mihi vos gratificari volueritis: vbi
 tempus vobis indicauero, quo vos præsto esse
 oportet, tunc vnusquisque debet impigre
 adesse: quorum, qui ornatisimis cum copijs
 aderit, eum donabo ijs, quæ in nostrã domo
 pretiosissima habentur. Et hæc quidem ipsa
 agenda sunt. Sed ne solus videat in concilio
 seu,

ἀλλά σφραγίσας ἐγὼ ἄμα ὑμῖν μίαν χρέ-
στην ἔγωγε, διὰ πάσης διεξελθὼν τῆς Εὐρώπης.
πιωθάνομαι γὰρ ὡς ἔχειν, οὐτέ τινα πόλιν
ἀνδρῶν οὐδὲ μίαν, οὐτέ τινα οὐδὲν ἀνθρώπων ὑπολείπεσθαι, τὰ ἡμῖν οἷον τε ἔσαι ἔλθειν ἐς μά-
χην τὰ ἔσαν τῆς χατέλης, ὑπερβαρῆς μὲν ἔστω οἷον τε ἡμῖν αἵτιοι δὲ δόλιον ζυγόν, οἷον τε ἀ-
ναίτιοι. ὑμεῖς δ' ἂν μοι τὰ δεποιέοντες χαρίζοιτο ἔπειθ' ὑμῖν σήμερον τὸ χρονον, εἰς τὸ ἔπειθ'
δεῖ, προθύμως πάντα τινα ὑμῶν χαρήται παρῆναι, ὅς ἂν ἔχων ἤκη παρσκευασμένον στρα-
τὸν κάλλιστα, δῶσα οἰδῶρα, τὰ τιμωτάτα νομίζεσθαι εἶναι ἐν ἡμετέρῳ. ποιητέα μὲν ὄντα ὅλ-
τὰ ἔστι οὕτω, ἵνα δὲ μηδ' ἰδιοβουλεύειν ὑμῖν δόκτω, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μέτρον. γνώμη καλεῖται
ἡμῶν τῆς βεβλόμενον ἀποφάμεσθαι.

sententiam dicere, rem pono in medio, iubens
unicuique sententiam quamlibet dicere.

O E C O N O M I A O R A T I O N I S .

- I. Exorditur ab exemplo. & instituto superiorū Regum, qui cum toti animi ad curas bellicas adiecerint: non decet Xerxem etiam, & vita mollitiam seclari, locus hic benevolentia, qui attentioni profusus fuisse in hac persona maiestas superuacanea.
- II. Ab utili argumentatur, quod magna illecebra cupiditatis sit: Attica regionis fertilitas Hac fuit ars Narsetis cum Longobardos ad Italicum bellum inuitans, eae eadem regione illi eximia magnitudinis pompa praemisit: de quo stratagemate dico in symbolis.
- III. Magna argumento est Darij patri exempli, cuius spes fato interese, a quo nisi a filio instaurabuntur? Pater siquidem in filio
Vinit qua voluit, viuere parte magis.
- IV. Vltio iniuriarum proponitur, ingens sti-

- mulus generositati, cui probum concoqueret difficillimum est: iniuria autem arant clarissimis duobus illata. Nam Darius & Antapharnes, satrapa ab Atheniensibus concisi: Darius vero praeter armorum calamitatem etiam perpetua Graecorum irrationis expulsi, a quo dicitur: iustus barbarismus, quem dicitur & μὲν & uocat Aristophanes in pace.
- V. Spes ample, & generosa illustri oratione exornantur: siquidem Attica deuicta, Persis caeleproxima futura est. Quam locum est imitatus Graecus Poeta Anthologia lib. primo, ubi Roma appellatur πάρος φροῖμων εὐραίας.
- VI. Illecebra pretijs generosorum animos. Nam & Persarum Regibus, quod ostendimus in Xenophonte suae familiaris pro concione fortes laudare, & amplissime munerari.

Barbarismus Darius
meos.

Narsetis ut
Longobar-
dos in bellū
inuitat.

O R A T I O M A R D O N I I S V A S O R I A .

Inuentio tota pendet ab abundantis personarum.
Dispositio naturalis, Elocutio blanda, adulatoria, elata.

Ὁ δὲ σπῶτα, οὐ μόνον ἐστὶ τῆς γονομένης
πρωτοῦ ἀριστος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἔσπευ-
μεν, ὅς τὰ τε ἄλλο λέγων ἐπί τε ἀριστος, καὶ ἀλη-
θῆστα, καὶ ἰανὰς πρὸς τὴν Εὐρώπην χαρτοικη-
μέθ' οὐκ ἄσσει κατὰ γὰρ ἔσται ἡμῖν, ἔόντας ἀ-
ναίτιους, γὰρ ὅτι ἀνείη πρῆγμα, εἰς Ἰάκασιν,

Domine, tu verò non modò superioribus Persis, sed etiam venturis es praestantior, qui cum alia, & optima, & verissima commemoras, tum verò quod Iones, qui Europam incolunt, non sines habere ludibrio nos, minus quàm ipsi sunt ludibrio digni: etenim res indigna est, si Sacas, & Indos, & Aethiopes, & Assyrios, aliasq; mul-